

Wegwijs in ...

DE OVERSTAP VAN WERKZOEKENDE
NAAR ZELFSTANDIGE

FOD WERKGELEGENHEID, ARBEID EN SOCIAAL OVERLEG

Wegwijs in ...

DE OVERSTAP VAN WERKZOEKENDE NAAR ZELFSTANDIGE

Oktober 2004

FOD Werkgelegenheid, Arbeid en Sociaal Overleg

Deze brochure is gratis te verkrijgen:

- ✓ Telefonisch op het nummer 02 233 42 11
- ✓ Door rechtstreekse bestelling op de website van de Federale Overheidsdienst: <http://www.meta.fgov.be>
- ✓ Schriftelijk bij de:
Cel Publicaties van de
Federale Overheidsdienst Werkgelegenheid, Arbeid en Sociaal Overleg
Ernest Blerotstraat 1 – 1070 BRUSSEL
Fax: 02 233 42 36
E-mail: publi@meta.fgov.be

Deze brochure is eveneens raadpleegbaar op de website van de Federale Overheidsdienst:
<http://www.meta.fgov.be>

Cette brochure peut être également obtenue en français.

Volledige of gedeeltelijke verveelvoudiging van de teksten uit deze brochure mag alleen met bronvermelding.

MEDEDELING

Omwille van de talrijke wijzigingen van de reglementering worden de brochures in de reeks “Wegwijs in ...” nagenoeg jaarlijks bijgewerkt. Indien u een recht of een voordeel wil doen gelden dat in deze brochure vermeld staat, doet u er goed aan navraag te doen of deze brochure wel degelijk de laatste uitgave is. U kunt zich daarvoor wenden tot de Cel Publicaties van de Federale Overheidsdienst Werkgelegenheid, Arbeid en Sociaal Overleg.

Deze vulgariserende brochure behandelt een reglementering die soms zeer complex is. Het is dan ook mogelijk dat een aantal specifieke gevallen niet aan bod komt. In geval van twijfel of voor bijkomende inlichtingen over de hier behandelde materies kunt u terecht bij de diensten en instellingen vermeld in het laatste deel van de brochure. Let op: op basis van deze brochure kan geen enkel recht geëist worden. De enige basis daarvoor wordt gevormd door de regelgevende teksten.

M/V

Met de termen “werkzoekende” en “zelfstandige” wordt in deze brochure verwezen naar personen van beide geslachten.

Voorwoord

Omdat het vaak niet makkelijk is om een job te vinden, creëren bepaalde werkzoekenden liever hun eigen baan en vestigen ze zich als zelfstandige.

Afgezien van het vooruitzicht uit de werkloosheid te kunnen stappen, kan “eigen baas” zijn om vele redenen aantrekkelijk lijken: men kan zijn creativiteit de vrije loop laten, zijn eigen manier van werken kiezen, autonoom alles organiseren, ... Maar de zelfstandige arbeid houdt ook risico's in: ondernemingen zijn onderhevig aan de wisselvalligheden van de economie en zelfstandigen hebben niet de relatieve werkzekerheid van werknemers, noch hun sociale verworvenheden. Vaak moet men een lening aangaan om het project uit de grond te kunnen stampen, die terugbetalen, sparen voor het pensioen, ...

Wie niet waagt, niet wint zegt het spreekwoord, maar de volkswijsheid zegt ook: een gewaarschuwd persoon is er twee waard.

Precies daarom heeft de Federale Overheidsdienst Werkgelegenheid, Arbeid en Sociaal Overleg deze brochure samengesteld. Ze is vooral bedoeld voor werkzoekenden die bereid zijn hun eigen job te creëren om uit de werkloosheid te kunnen stappen.

De brochure stelt eerst de verschillende formaliteiten en verplichtingen voor waaraan de zelfstandigen gebonden zijn.

Vervolgens beschrijft ze meerdere steunmaatregelen voor werkloze kandidaat-zelfstandigen. Deze ruggensteuntjes hebben betrekking op de vorming en de voorbereiding op een zelfstandig beroep. Ze maken het ook mogelijk om een goedkope lening te genieten en zorgen ervoor dat men het recht op werkloosheidsuitkeringen krijgt wanneer men beslist het zelfstandig beroep stop te zetten.

Ten slotte bevat de brochure ook een lijst van nuttige adressen.

Inhoudstafel

1.	DE ZELFSTANDIGE ARBEID IN GROTE LIJNEN.....	6
1.1	WAT IS EEN ZELFSTANDIGE?.....	6
1.2	LEEFTIJDVEREISTE.....	6
1.3	FORMALITEITEN DIE DOOR ELKE ZELFSTANDIGE MOETEN WORDEN VERVULD.....	6
1.3.1	<i>Het openen van een zichtrekening</i>	6
1.3.2	<i>Erkende ondernemingsloketten</i>	6
1.3.3	<i>Belasting op de toegevoegde waarde (BTW)</i>	7
1.3.4	<i>Vermelding op de documenten van de onderneming</i>	7
1.3.5	<i>Sociale zekerheid</i>	7
1.3.6	<i>Fiscale verplichtingen</i>	8
1.3.7	<i>Kennis van de basisbeginselen van bedrijfsbeheer</i>	8
1.4	ADMINISTRATIEVE VERPLICHTINGEN VOOR BEPAALDE ACTIVITEITEN OF BEPAALDE PERSONEN.....	9
1.4.1	<i>Vestigingsattest voor de gereguleerde beroepen</i>	9
1.4.2	<i>Licenties, goedkeuringen of vergunningen</i>	9
1.4.3	<i>Leurkaart</i>	9
1.4.4	<i>Beroepskaart voor vreemdelingen</i>	9
1.4.5	<i>Diverse verplichtingen</i>	10
1.5	EEN VENNOOTSCHAP OPRICHTEN?.....	10
1.6	BIJKOMENDE INLICHTINGEN.....	10
1.6.1	<i>Vademecum van de Onderneming</i>	10
1.6.2	<i>De BEST-inventaris</i>	11
2.	WERKLOOSHEID EN ZELFSTANDIGE ARBEID.....	12
2.1	VRIJSTELLING OM EEN OPLEIDING TE VOLGEN VOOR EEN ZELFSTANDIG BEROEP.....	12
2.1.1	<i>Voorwaarden voor de vrijstelling</i>	12
2.1.2	<i>Voordelen van de vrijstelling</i>	12
2.1.3	<i>Duur van de vrijstelling</i>	12
2.1.4	<i>Soort opleiding</i>	12
2.1.5	<i>Procedure</i>	13
2.2	TOELATING OM ZICH OP EEN VESTIGING ALS ZELFSTANDIGE VOOR TE BEREIDEN.....	13
2.2.1	<i>Toegestane voorbereidingsactiviteiten</i>	13
2.2.2	<i>Voordelen van de toelating</i>	13
2.2.3	<i>Duur van de toelating</i>	13
2.2.4	<i>Procedure</i>	14
2.3	STARTLENING.....	14
2.3.1	<i>Begunstigden van de lening</i>	14
2.3.2	<i>Kenmerken van de startlening</i>	14
2.3.3	<i>Begeleiding</i>	15
2.3.4	<i>Het Participatiefonds</i>	15
2.3.5	<i>Procedure</i>	15
2.3.6	<i>Stopzetting van het zelfstandig beroep</i>	16
3.	HULP AAN ZELFSTANDIGEN.....	17
3.1	ANDERE LENINGSMOGELIJKHEDEN.....	17
3.1.1	<i>De Solidaire Lening</i>	17
3.1.2	<i>Het Participatiefonds</i>	17
3.1.3	<i>Het Vlaams Waarborgfonds</i>	17
3.2	AANWERVING VAN PERSONEEL.....	18
3.3	HULP BIJ HET BEHEER, CONSULTANCY.....	18
3.3.1	<i>De pro deo-boekhouder</i>	18
3.3.2	<i>De bedrijfsadviseur</i>	18
3.4	HET PLAN VOOR JONGE ZELFSTANDIGEN.....	19
3.4.1	<i>Wie komt hiervoor in aanmerking?</i>	19
3.4.2	<i>Te volgen procedure</i>	19
3.4.3	<i>Startlening</i>	19

3.4.4	<i>Wat in geval van faling of stopzetting van de zelfstandige activiteit?</i>	20
4.	HET RECHT OP SOCIALE ZEKERHEID	21
4.1	IN HET STELSEL VAN DE WERKNEMERS	21
4.1.1	<i>Algemene regel en verlengingsperiode</i>	21
4.1.2	<i>Het bijzonder geval van de startlening</i>	21
4.2	IN HET STELSEL VAN DE ZELFSTANDIGEN	21
4.2.1	<i>De voortgezette verzekering</i>	21
4.2.2	<i>Bepalingen los van de voortgezette verzekering</i>	22
4.3	BEPALINGEN LOS VAN HET STELSEL VAN DE SOCIALE ZEKERHEID	23
5.	NUTTIGE ADRESSEN	24
5.1	OMTRENT DE ZELFSTANDIGE ARBEID IN HET ALGEMEEN	24
5.2	OMTRENT HET SOCIAAL STATUUT DER ZELFSTANDIGEN	25
5.3	OMTRENT DE WERKLOOSHEIDSREGLEMENTERING	25
5.4	OMTRENT DE FINANCIËLE STEUN AAN ZELFSTANDIGEN	27
5.5	OMTRENT VORMING EN ADVIES	27
5.6	OMTRENT DE AANWERVING VAN PERSONEEL	29
5.7	ANDERE FEDERALE OVERHEIDSDIENSTEN	29

1. De zelfstandige arbeid in grote lijnen

Zich vestigen als zelfstandige, starten met een eigen onderneming, is duidelijk tonen dat men z'n lot in eigen handen wil nemen. Maar zoiets vergt een goede voorbereiding.

Hieronder wordt belangrijke informatie gegeven voor iedereen die wil beginnen als zelfstandige.

1.1 Wat is een zelfstandige?

Een zelfstandige is een persoon die een beroepsactiviteit uitoefent, zonder onderworpen te zijn aan gezag door een arbeidsovereenkomst of een statuut. De helpers die de zelfstandige bijstaan in de uitoefening van zijn activiteiten, zonder verbonden te zijn door een arbeidsovereenkomst, worden gelijkgesteld met de zelfstandigen.

Opgelet: de meewerkende echtgeno(o)t(e) van de zelfstandige valt niet onder het systeem van helper en is niet verplicht zich te verzekeren: hij of zij kan zich vrijwillig aansluiten bij een sociaal verzekeringsfonds om zich te verzekeren tegen arbeidsongeschiktheid. De Federale Overheidsdienst Sociale Zekerheid en het Rijksinstituut voor de Sociale Verzekeringen der Zelfstandigen (RSVZ) verstrekken hierover alle nodige informatie (zie adressen in punt 5.1 en 5.2).

De categorie zelfstandigen bestaat meer bepaald uit:

- De ambachtslui (verstrekken van een dienst zonder levering van goederen: tuinman, ruitenwasser, schilder-behanger, ...);
- De handelaars, waaronder de ambulante handel (deur-aan-deur-verkoop, verkoop op de openbare weg of op openbare markten);
- De vrije beroepen (architect, dokter, ...);
- De landbouwers, de veehouders, ...;
- De werkende vennoten.

De beroepen die men als zelfstandige kan uitoefenen, zijn zeer verscheiden: restauranthouder-traiteur-organisator van banketten, brood- en banketbakker, stilist, meubelmaker, schoenmaker, loodgieter, juwelier, verkoper van tweedehandswagens, garagehouder, monteur-hersteller van radio's en televisies, tegelzetter, handelaar in marmer, interieurvormgever, ontwerper, fotograaf, schoonheidsspecialist, prothesemaker, bloemist, muziekinstrumentenbouwer, kleinhandelaar, toeristische gids, marketing consultant, immobiliënagent, thuisopvang van kinderen, etalagist, restaurateur van kunstwerken, ...

1.2 Leeftijdsvereiste

Om een zelfstandige beroepsactiviteit te mogen uitoefenen moet men meerderjarig zijn, m.a.w. tenminste 18 jaar zijn. Voor het beroep van ambachtsman is de vereiste minimumleeftijd 16 jaar, met machtiging van de ouders of van de voogd.

De minderjarige zelfstandige valt echter niet onder het sociaal statuut van zelfstandigen (zie punt 1.3.5) zolang hij onvoorwaardelijk kinderbijslag geniet (m.a.w. tot het derde trimester van het jaar waarin hij 18 jaar wordt).

1.3 Formaliteiten die door elke zelfstandige moeten worden vervuld

1.3.1 Het openen van een zichtrekening

De eerste verplichting is het openen van een zichtrekening bij een bank of een andere financiële instelling. De zichtrekening voor de beroepsactiviteiten moet los staan van de zichtrekening die voor privé-doeleinden gebruikt wordt.

1.3.2 Erkende ondernemingsloketten

Iedereen die een handelsactiviteit of een ambacht wil uitoefenen moet zich laten inschrijven in het handels- of ambachtsregister. Sinds de oprichting van de erkende ondernemingsloketten gebeurt de inschrijving in het handels- of

ambachtsregister niet meer op de griffie van de Rechtbank van Koophandel, maar bij één van deze instellingen, gekozen door de kandidaat-zelfstandige (zie adressen in punt 5.1). Elke zelfstandige ontvangt een uniek ondernemingsnummer.

1.3.3 Belasting op de toegevoegde waarde (BTW)

Na de inschrijving in een erkend ondernemingsloket, dient men contact te nemen met het controlekantoor van de BTW, om na te gaan of de activiteiten onderworpen zijn aan de BTW. Het bevoegde controlekantoor is dat van de fiscale domicilie (in principe de woonplaats zoals vermeld in het rijksregister) wanneer het om een natuurlijk persoon gaat en dat van de hoofdzetel wanneer het om een rechtspersoon gaat. Onder de rubriek "FOD Financiën" in het telefoonboek of op de website: <http://www.fiscus.fgov.be> (rubriek "Wegwijzer federale belastingadministraties) kan men de adressen van deze diensten terugvinden.

1.3.4 Vermelding op de documenten van de onderneming

De bovengenoemde elementen (het uniek ondernemingsnummer, het rekeningnummer en de juridische vorm van de onderneming) moeten steeds vermeld worden op de brieven en de officiële documenten van de onderneming (facturen, offertes, ontvangstbewijzen, ...). Elke persoon die in het kader van zijn beroepsactiviteit facturen uitdeeft, moet hierbij de voorwaarden en de modaliteiten van de BTW-wetgeving naleven.

1.3.5 Sociale zekerheid

Aansluiting bij een sociaal verzekeringsfonds

Iedereen die een zelfstandig beroep uitoefent, hetzij als hoofdberoep, hetzij als bijberoep, moet zich binnen de 90 dagen na het begin van zijn activiteiten aansluiten bij en bijdragen betalen aan een sociaal verzekeringsfonds voor zelfstandigen van zijn keuze of de Nationale Hulpkas voor sociale verzekeringen der zelfstandigen (zie adressen in punt 5.2).

De bijdragen voor een zelfstandige in hoofdberoep

Tot het einde van het derde volledige burgerlijk jaar van de activiteiten, zijn de geïnde bijdragen voorlopig. Nadien worden de bijdragen geregulariseerd op basis van het reële beroepsinkomen.

Bedrag van de voorlopige trimesteriële sociale bijdragen (in 2004):

- Voor het eerste volledige burgerlijk jaar en de voorafgaande kwartalen: 445,47 €
- Voor het tweede volledige burgerlijk jaar: 517,35 €
- Voor het derde volledige burgerlijk jaar: 586 €

Vanaf het vierde jaar worden de bijdragen berekend op basis van het reële beroepsinkomen dat drie jaar voordien werd geïnd. Zo worden de bijdragen voor 2003 berekend op basis van het beroepsinkomen van het jaar 2000, die van het jaar 2004 op basis van het beroepsinkomen van 2001 enz. De bijdrage is dus een percentage van het brutoberoepsinkomen, verminderd met de beroepskosten.

Jaarlijks bedrag van de definitieve bijdragen:

- Op de inkomensschijf tussen 9.067,99 € en 44.289,23 € 19,65%;
- Op de inkomensschijf tussen 44.289,23 € en 65.273,49 € 14,16%.

Minimumbijdrage per kwartaal: 445,47 €

Maximumbijdrage per kwartaal: 2.793,55 €

Die bijdragen worden verhoogd met een bepaald percentage om de beheerskosten van het sociaal verzekeringsfonds te dekken.

Opmerking

Voor sommigen zijn de regularisaties van het eerste jaar die opgeteld worden bij de bijdragen van het vierde jaar een financiële last die te zwaar om dragen is. Om dat te vermijden, is een gunstregime voorzien voor personen voor wie het de eerste keer is dat ze zich vestigen als zelfstandige in hoofdberoep (zonder onderbreking gedurende drie volledige burgerlijke jaren of na het hernemen van zelfstandige activiteiten in hoofdberoep die

geen drie jaar geduurd hebben). De trimesteriële bijdragen van het vierde jaar worden verminderd met een som die gelijk is aan 15% van het bedrag, met een maximum van 125 € per trimester. Om de belangen van de geïnteresseerde niet te schaden, worden de betaalde bijdragen beschouwd als ten minste gelijk aan de minimumbijdrage.

Aansluiting bij een ziekenfonds

De zelfstandige werknemer moet zich aansluiten bij een ziekenfonds naar zijn keuze of ingeschreven zijn bij de Hulpkas voor ziekte- en invaliditeitsverzekering om een verzekering voor geneeskundige verzorging te kunnen genieten.

De verplichte verzekering dekt de “grote risico’s” (operaties, ziekenhuiskosten, ...). Het bedrag van de bijdrage is inbegrepen in de sociale bijdragen.

De bijkomende verzekering die de “kleine risico’s” (raadpleging bij de huisarts, tandarts, geneesmiddelen buiten hospitalisatie, ...) dekt, is niet verplicht. De zelfstandigen kunnen een bijkomende verzekering nemen die ongeveer 61,97 € per maand kost.

De uitkeringen

De aansluiting en het betalen van bijdragen geven recht op:

- kinderbijslag en kraamgeld;
- uitkeringen wegens arbeidsongeschiktheid of invaliditeit;
- moederschapsverzekering;
- rust- en overlevingspensioen;
- geneeskundige verzorging;
- sociale verzekering in geval van faillissement.

De brochure “Het sociaal statuut van de zelfstandigen - Uw rechten en plichten” van de FOD Sociale Zekerheid (zie adres in punt 5.1) en het RSVZ (zie adres in punt 5.2) geeft een overzicht van de bedragen van deze sociale uitkeringen. Het is belangrijk om weten dat de uitkeringen voor zelfstandigen lager zijn dan die voor werknemers en dat het noodzakelijk kan zijn ze aan te vullen met een persoonlijke bijdrage.

De vrijstelling van bijdragen

De zelfstandige in hoofdberoep die er nood aan heeft, kan een vraag om vrijstelling van sociale bijdragen indienen. De aanvraag moet ingediend worden bij het sociaal verzekeringsfonds waarbij de zelfstandige aangesloten is, hetzij per aantekende brief, hetzij door het neerleggen van een verzoekschrift ter plaatse. Daarin deelt men zijn naam, adres en aansluitingsnummer mee. Vervolgens moet men binnen de 30 dagen een inlichtingsformulier van het sociaal verzekeringsfonds invullen. Op grond daarvan zal de bevoegde commissie de vrijstelling al dan niet toekennen.

1.3.6 Fiscale verplichtingen

De zelfstandige betaalt pas belastingen op zijn beroepsinkomsten nadat deze werden vastgesteld. Dit is in tegenstelling tot een werknemer, voor wie de werkgever voorschiet via de bedrijfsvoorheffing. De betaling a posteriori door de zelfstandige wordt echter gecompenseerd door een belastingverhoging, die vermeden kan worden door “voorafbetalingen” te doen. Dat wordt sterk aangeraden, aangezien men daardoor kan genieten van een belastingvermindering.

Een zelfstandige die zich voor het eerst vestigt, moet echter geen voorafbetalingen doen gedurende de eerste drie jaar. Voor die jaren wordt geen belastingsverhoging toegepast. Beginnende zelfstandigen kunnen eveneens de vermelde belastingsvermindering genieten. Het jaar waarin men begonnen is met het zelfstandig beroep wordt voor een volledig jaar geteld.

Iedereen die een economische activiteit wil uitoefenen waarop de BTW-wetgeving van toepassing is, moet hiervan aangifte doen bij het BTW-kantoor dat bevoegd is voor de plaats waar de activiteit wordt uitgeoefend.

1.3.7 Kennis van de basisbeginselen van bedrijfsbeheer

Elke KMO, natuurlijk persoon of rechtspersoon die een activiteit uitoefent waarvoor een inschrijving in het handels- of ambachtsregister nodig is, moet zijn kennis van de basisbeginselen van bedrijfsbeheer kunnen bewijzen. Dit kan

door het bezit van een diploma of door beroepservaring. Een attest moet aangevraagd worden bij het erkend ondernemingsloket waartoe de zelfstandige zich gewend heeft om zijn uniek ondernemingsnummer te verkrijgen.

1.4 Administratieve verplichtingen voor bepaalde activiteiten of bepaalde personen

1.4.1 Vestigingsattest voor de gereguleerde beroepen

De toegang tot bepaalde beroepen is gereguleerd. Om een gereguleerd beroep te mogen uitoefenen, moet men in het bezit zijn van een vestigingsattest. Dit attest, evenals de lijst van de door de FOD Economie, KMO, Middenstand en Energie gereguleerde beroepen kan worden aangevraagd bij eender welk erkend ondernemingsloket (zie adressen in punt 5.1). Om een vestigingsattest te bekomen, moet men bewijzen dat men over de nodige beroeps- en beheerskennis beschikt om het beroep te kunnen uitoefenen (zie punt 1.3.7).

1.4.2 Licenties, goedkeuringen of vergunningen

Voor bepaalde activiteiten zijn er licenties, goedkeuringen of vergunningen nodig (milieuvergunning, drankvergunning, zuivelvergunning, vergunning als ondernemer van openbare werken, ...). De uitoefening van bepaalde beroepen vereist een voorafgaande toelating om hygiënische en gezondheidsredenen. Om bepaalde hinderlijke of ongezonde beroepen uit te oefenen moet bovendien een bijzondere exploitatievergunning worden verkregen bij de gemeente waar men dit beroep zal uitoefenen. Hieromtrent kan de FOD Economie, KMO, Middenstand en Energie u nadere inlichtingen verstrekken (zie adres in punt 5.1).

1.4.3 Leurkaart

Om te starten als ambulante handelaar, moet men over een leurkaart beschikken. Die kaart wordt uitgereikt door het gemeentebestuur van de woonplaats. Bijkomende inlichtingen zijn te verkrijgen bij het gemeentebestuur of de Dienst ambulante handel van de FOD Economie, KMO, Middenstand en Energie (zie adres in punt 5.1).

1.4.4 Beroepskaart voor vreemdelingen

Personen die de Belgische nationaliteit niet bezitten en die een zelfstandige beroepsactiviteit in ons land wensen uit te oefenen, moeten een beroepskaart hebben. Deze vereiste geldt niet voor

- de onderdanen van een lidstaat van de Europese Economische Ruimte, en, op voorwaarde dat ze zich met hen vestigen:
  - hun echtgenoot;
  - hun bloedverwanten in dalende lijn of die van hun echtgenoot, onder de 21 jaar of ten laste;
  - hun bloedverwanten in opgaande lijn of die van hun echtgenoot, te hunnen laste, met uitzondering van de bloedverwanten in opgaande lijn van een student of die van de echtgenoot;
  - de echtgenoten van de bloedverwanten in dalende en opgaande lijn die hierboven zijn opgesomd;
- de echtgenoot van een Belg en, op voorwaarde dat zij zich met hem vestigen:
  - zijn bloedverwanten in dalende lijn of die van zijn echtgenoot, onder de 21 jaar of te hunnen laste;
  - zijn bloedverwanten in opgaande lijn of die van zijn echtgenoot, te hunnen laste;
  - de echtgenoten van de bloedverwanten in dalende en opgaande lijn die hierboven zijn opgesomd;
- de vreemdelingen die een officiële toelating hebben om voor een onbepaalde periode in België te verblijven of er zich te vestigen;
- de door België erkende vluchtelingen;
- de echtgenoot die de andere echtgenoot bijstaat of vervangt bij de uitoefening van zijn zelfstandige activiteit;
- de onderdanen van Bulgarije, Polen, Roemenië, Slowakije, Tsjechië, Estland, Letland, Litouwen, Hongarije en Slovenië (vanaf 1 februari 2005);
- de vreemdelingen die een commerciële ambulante activiteit uitoefenen en onderworpen zijn aan een specifieke reglementering.

De aanvraag van een beroepskaart gebeurt bij het gemeentebestuur van de woonplaats in België. Indien men niet over een geldige verblijfsvergunning beschikt, moet men de aanvraag richten tot de diplomatieke dienst of het Belgisch consulaat in het land waar men legaal verblijft.

1.4.5 Diverse verplichtingen

De zelfstandige is eveneens onderworpen aan bepaalde verplichtingen betreffende boekhouding en BTW.

De uitoefenaars van een vrij beroep moeten zich aansluiten bij een Orde (bv. geneesheren, advocaten, ...).

De vennootschappen moeten ook aan specifieke verplichtingen voldoen: financieel plan, oprichtingsakte, ...

1.5 Een vennootschap oprichten?

De activiteiten die men uitoefent, vereisen misschien dat enkele vennoten en kapitalen zich verenigen. Dat kan de oprichting van een echte vennootschap noodzakelijk maken. Vooraleer men zich vestigt, is het belangrijk goed na te gaan welke formule het best beantwoordt aan de situatie: het zelfstandig beroep uitoefenen als natuurlijk persoon of een vennootschap oprichten. In het kader van deze brochure is het niet mogelijk alle verplichtingen en voordelen te herhalen die de oprichting van een vennootschap met zich brengt; deze inlichtingen kunnen worden verkregen in andere documenten (zie punt 1.6).

1.6 Bijkomende inlichtingen

1.6.1 Vademecum van de Onderneming

De Algemene Directie Statistiek en Economische Informatie van de FOD Economie, KMO, Middenstand en Energie geeft het "Vademecum van de Onderneming" uit. Dit is een praktische gids die antwoord geeft op de vragen die bedrijfsleiders en particulieren zich stellen over formaliteiten en reglementeringen aangaande het oprichten van een onderneming of het uitoefenen van een zelfstandig beroep. Het is verkrijgbaar in een papieren versie (A4, gebonden, met index) en op cd-rom.

Het Vademecum behandelt onder meer de volgende onderwerpen:

- de in België geldende formaliteiten bij het uitoefenen van een ambachts-, handels- of industriële bedrijvigheid;
- de fiscale wetgeving;
- de sociale wetgeving;
- de steun aan ondernemingen;
- de openbare instellingen (aanmoedigings- en ondersteuningsorganisaties).

Het basiswerk kost 15 € (zowel de papieren versie als de cd-rom). Het Vademecum op papier + de cd-rom kost 25 €. Het Vademecum is verkrijgbaar door het bedrag te storten op rekeningnummer 679-2005876-13 van de FOD Economie, KMO, Middenstand en Energie (zie adres in punt 5.7). Het volstaat op het overschrijvingsformulier te vermelden "Vademecum van de Onderneming". Dit werk kan tevens geraadpleegd worden op de website van de FOD Economie, KMO, Middenstand en Energie: <http://www.mineco.fgov.be>.

Zelfstandigen kunnen vanaf de start van hun activiteiten, maar ook gedurende de verdere ontwikkeling van hun onderneming, nuttige en kostbare praktische inlichtingen en diensten vinden bij de verschillende interprofessionele organisaties van zelfstandigen (zie adressen in punt 5.1).

De Algemene Directie KMO-Beleid van de FOD Economie, KMO, Middenstand en Energie stelt een reeks brochures ter beschikking over de formaliteiten die men moet vervullen om zich te vestigen als zelfstandige ("Zich vestigen als zelfstandige") en de verschillende vennootschapsvormen in België. Deze brochures zijn verkrijgbaar bij de Dienst informatie van de Algemene Directie KMO-Beleid (zie adressen in punt 5.1) of op de website: <http://www.mineco.fgov.be>.

Een brochure over de diverse aspecten van het sociaal statuut van zelfstandigen is verkrijgbaar bij het Rijksinstituut voor de Sociale Verzekeringen der Zelfstandigen (zie adressen in punt 5.2): <http://www.rsvz.be>.

1.6.2 De BEST-inventaris

Deze inventaris is een nuttig instrument voor de ondernemingen in de opstartfase en de ondernemingen die hun concurrentiepositie willen verstevigen. “BEST” staat voor Business Environment Simplification Task Force. De inventaris is raadpleegbaar op de website van de FOD Economie, KMO, Middenstand en Energie (<http://www.mineco.fgov.be>) onder de rubriek “Gids voor de ondernemingen”. De BEST-inventaris bevat een opsomming van de maatregelen die genomen werden ten gunste van de startende ondernemingen en ter versterking van de concurrentiepositie van de bestaande ondernemingen. Een papieren versie van de inventaris is beschikbaar bij Interministeriële economische commissie, Hoornstraat 43 te 1040 Brussel (tel. 02 206 59 62, fax 02 206 53 18, e-mail: cei.iec@mineco.fgov.be).

2. Werkloosheid en zelfstandige arbeid

In dit hoofdstuk worden drie maatregelen toegelicht die specifiek tot doel hebben de werklozen te steunen die zich als zelfstandige willen vestigen.

2.1 Vrijstelling om een opleiding te volgen voor een zelfstandig beroep

Men wordt maar zelden toevallig een zelfstandige. Om als zelfstandige te slagen moet men over de nodige beheerskennis en technische beroepsbekwaamheid beschikken (die kwalificaties worden trouwens soms vereist: zie punt 1.4.1 en 1.4.2).

Wanneer men zich als werkloze wenst voor te bereiden op de uitoefening van een zelfstandig beroep kan men via een vrijstelling een middenstandsopleiding volgen, met behoud van werkloosheidsuitkeringen.

2.1.1 Voorwaarden voor de vrijstelling

De werkloze die de vrijstelling geniet moet:

- ofwel sedert tenminste twee jaar zijn studies of leertijd hebben beëindigd en tenminste 312 dagen uitkering hebben genoten in de loop van de twee jaar voorafgaand aan het begin van zijn opleiding;
- ofwel tenminste 624 dagen uitkering hebben genoten in de loop van de vier jaar voorafgaand aan het begin van de opleiding.

2.1.2 Voordelen van de vrijstelling

De werkloze die de vrijstelling geniet:

- mag een passende betrekking weigeren;
- moet niet langer beschikbaar zijn voor de arbeidsmarkt;
- moet niet werkzoekend zijn en als dusdanig ingeschreven blijven;
- is vrijgesteld van de gemeentelijke controle.

De financiële voordelen die de werkloze in het kader van de middenstandsopleiding ontvangt, worden niet als loon beschouwd en zijn dus cumuleerbaar met werkloosheidsuitkeringen.

2.1.3 Duur van de vrijstelling

De vrijstelling wordt toegekend voor de duur van de opleiding, met inbegrip van de vakantieperiodes, maar is beperkt tot één jaar. Ze kan worden verlengd wanneer de werkloze één jaar van de opleiding heeft gevolgd en geslaagd is.

De werkloze kan die vrijstelling slechts eenmaal krijgen. De vrijstelling kan ingetrokken worden indien blijkt dat de werkloze de activiteiten van het opleidingsprogramma niet regelmatig volgt.

De cursussen waarvoor vrijstelling kan worden gevraagd zijn dagcursussen tijdens de week. De avond- of weekendcursussen kunnen zonder vrijstelling, op vrijwillige basis worden gevolgd.

2.1.4 Soort opleiding

De opleiding moet in een erkend centrum voor middenstandsopleiding worden gevolgd, m.a.w. in één van de 22 Syntra - lesplaatsen.

Het Vlaams instituut voor het zelfstandig ondernemen (VIZO) organiseert via de erkende centra ondermeer de ondernemersopleiding waarin de cursisten leren hoe je een zaak opzet, leidt en uitbouwt. In een eerste cursuspakket beroepsgerichte vorming komt de specifieke vakkennis voor elk beroep aan bod. Het tweede pakket bedrijfseconomische vorming gaat o.a. in op de administratie, het financieel en commercieel beleid, informatica, telkens toegespitst op de KMO. De ondernemersopleiding duurt normaal twee jaar, voor sommige beroepen twee tot drie jaar. De opleiding levert een officieel diploma dat voor de uitoefening van de gereguleerde beroepen beantwoordt aan de eisen van de vestigingwet.

De andere opleidingen die door het VIZO worden georganiseerd, zijn de leertijd en de voortgezette vorming.

Voor inlichtingen over de opleidingen en de centra waar deze worden verstrekt, kan u terecht bij het VIZO (zie adressen in punt 5.5).

2.1.5 Procedure

1. Vooraleer te beginnen aan de opleiding, moet de werkloze een aanvraag tot vrijstelling indienen bij de directeur van het werkloosheidsbureau. De werkloze moet meer bepaald een formulier C92 bij zijn uitbetalingsinstelling halen en laten invullen door het centrum voor middenstandsopleiding.
2. Gedurende de opleiding is de werkloze in het bezit van een controlekaart C3C die hij bij zijn uitbetalingsinstelling indient samen met een attest van aanwezigheid op de cursussen. Hij verliest zijn recht op werkloosheidsuitkeringen voor de dagen waarop hij ongewettigd afwezig is.
3. Indien de werkloze na het einde van de opleiding beslist zich niet als zelfstandige te vestigen en zijn recht op uitkeringen wenst te behouden, moet hij zich aanmelden bij zijn uitbetalingsinstelling, zich binnen de acht dagen opnieuw als werkzoekende inschrijven bij de plaatselijke tewerkstellingsdienst en zich terug aanmelden op de gemeentelijke controle.

2.2 Toelating om zich op een vestiging als zelfstandige voor te bereiden

Men wordt niet zomaar van de ene dag op de andere zelfstandige. Er valt veel voor te bereiden alvorens men echt aan de slag gaat ... en alvorens men de eerste inkomsten ziet.

Om gedurende deze voorbereidingsperiode over een toereikend inkomen te beschikken, kan de betrokkene, mits toelating, zijn werkloosheidsuitkeringen blijven ontvangen.

2.2.1 Toegestane voorbereidingsactiviteiten

Al wie werkloos is en zich als zelfstandige wil vestigen, kan de toelating vragen om de volgende activiteiten uit te voeren:

- studies betreffende de haalbaarheid van het vooropgestelde project;
- het inrichten van lokalen en de installatie van materiaal;
- het leggen van de nodige contacten voor de inwerkingtreding van het project.

Bijgevolg zijn ondermeer de volgende activiteiten toegestaan: het maken van marktstudies; het huren of het kopen van een handelszaak of van kantoren; het zoeken van vennoten, leveranciers en geldschieters; het aanwerven van personeel (dat men echter nog niet mag tewerkstellen); het aanschaffen van productiegoederen; het ondernemen van de nodige stappen met betrekking tot het handelsregister, de BTW en de sociale zekerheid.

2.2.2 Voordelen van de toelating

- De toegestane voorbereidingsactiviteiten voor de vestiging als zelfstandige hebben geen schorsing tot gevolg van:
- ✂ de wachttijd van de werkzoekende die nog geen uitkeringen geniet;
  - ✂ de uitkeringen van de uitkeringsgerechtigde volledig werkloze.

2.2.3 Duur van de toelating

De werkloze kan zich gedurende maximum zes maanden voorbereiden op de vestiging als zelfstandige. Gedurende deze periode dient hij de gemeentelijke controle na te leven en beschikbaar te blijven voor de arbeidsmarkt. Vanaf het ogenblik dat de werkloze effectief zijn zelfstandige activiteit uitoefent, verliest hij het recht op uitkeringen.

De mogelijkheid om zich op deze manier op een zelfstandige activiteit voor te bereiden, wordt slechts eenmaal toegestaan en is niet van toepassing op de werkloze die helper van een zelfstandige wenst te worden.

2.2.4 Procedure

Om de toelating te bekomen moet een formulier C45E, dat beschikbaar is bij de uitbetalingsinstelling, worden ingevuld. Dit moet gebeuren voor men begint aan de voorbereidingsactiviteiten. Wanneer men dit verzuimt, loopt men het gevaar het recht op uitkeringen te verliezen.

Als de werkzoekende na verloop van de voorbereiding beslist zich niet als zelfstandige te vestigen, blijft zijn recht op werkloosheidsuitkeringen behouden.

2.3 Startlening

Een project zonder geld realiseren kan zeer lastig worden en voor werklozen is het vaak niet gemakkelijk om krediet te krijgen.

Daarom stelt het Participatiefonds een “startlening” voor aan de niet-werkende werkzoekenden die een zelfstandige activiteit willen “opstarten”. Door die lening kan men onder optimale economische voorwaarden beschikken over een gedeelte van het kapitaal dat nodig is om zich als zelfstandige te vestigen.

2.3.1 Begunstigden van de lening

Om een startlening te verkrijgen moet men:

- niet werkende werkzoekende zijn sinds ten minste 3 maand, uitkeringsgerechtigde volledig werkloze zijn of wachttuitkeringen of het leefloon genieten;
- zelfstandige in hoofdberoep willen worden door
  - ofwel alleen te werken;
  - ofwel vennoot te worden van andere partners (al dan niet werkzoekend) om samen een onderneming op te richten of over te nemen;
  - ofwel werkende vennoot van een bestaande vennootschap te worden;
- voldoen aan de voorwaarden die betrekking hebben op de vooropgestelde beroepsactiviteit (zie punt 1.4);
- zijn project laten goedkeuren door het Participatiefonds dat oordeelt over de bekwaamheid van de kandidaat en over de haalbaarheid van het project;
- zelf één vierde van het bedrag van de gevraagde lening inbrengen.

2.3.2 Kenmerken van de startlening

De startlening heeft tot doel de niet-werkende werkzoekenden aan te moedigen om als zelfstandige een onderneming op te richten of over te nemen, door hen een achtergestelde lening toe te kennen die de kosten gedeeltelijk dekt.

De achterstelling van de lening

De startlening is een “achtergestelde” lening. Wanneer de begunstigde nog andere schuldeisers heeft en hij problemen ondervindt om die terug te betalen, maakt het Participatiefonds in principe pas als laatste aanspraak op de terugbetaling, dus nadat de andere schuldeisers werden terugbetaald. Dit is een interessante onderhandelingspositie om eventueel andere leningen aan te gaan die nodig zijn voor de onderneming, aangezien de startlening quasi gelijkgesteld kan worden met de “eigen middelen” van de begunstigde.

De geleende bedragen

Het bedrag van de startlening bedraagt maximaal 40.000 € het absoluut wettelijk plafond. De Raad van bestuur kan hierbinnen een effectief plafond bepalen, bijvoorbeeld op basis van het concrete dossier.

De begunstigde van de lening brengt zelf een vierde in van het bedrag van de gevraagde lening, met eigen middelen of door een bijkomende lening toegekend door een financiële instelling naar zijn keuze.

De lening loopt over 5,7 of tien jaar, volgens de aard van het project. De rentevoet is vast en bedraagt 4%. Hij kan teruggebracht worden tot 3% tijdens de eerste twee jaar als de begunstigde de begeleiding aangeboden door het Fonds volgt. Er is geen enkele waarborg vereist.

Er bestaat een terugbetalingsfranchise voor het kapitaal. De duur van de franchiseperiode bedraagt 1 tot 3 jaar naargelang de aard van het project. Dit betekent dat gedurende deze periode enkel de intresten van het geleende bedrag driemaandelijks verschuldigd zijn.

Theoretisch voorbeeld van een terugbetaling voor een lening van 20.000 € op 10 jaar met een vrijstelling van 3 jaar:

Jaar	Bedrag terug te betalen	Jaar	Bedrag terug te betalen
1	831 €	7	3.193 €
2	811 €	8	3.080 €
3	811 €	9	2.969 €
4	3.526 €	10	2.857 €
5	3.418 €	11	697 €
6	3.304 €		

In dit voorbeeld moet de begunstigde zelf 5.000 € inbrengen, die evenwel zijn eigendom blijven.

2.3.3 Begeleiding

Het Participatiefonds draagt eveneens bij tot de begeleiding van de werkzoekende aan wie een startlening werd toegekend. Daarom heeft het Participatiefonds een samenwerkingsovereenkomst ondertekend met verscheidene KMO-organisaties en steunpunten voor starters. Ze zorgen enerzijds voor bijstand van de aanvrager bij het doen van zijn kredietaanvraag. Eens het krediet van het participatiefonds toegekend kan de begunstigde een begeleiding volgen die over de eerste 18 maand van de zelfstandige activiteit loopt. De begeleidingsorganisatie helpt hem met name bij de start van de zelfstandige activiteit.

2.3.4 Het Participatiefonds

Het Participatiefonds is een instelling van openbaar nut. De voornaamste doelstelling bestaat erin de eigen middelen van de zelfstandigen en van de KMO's te versterken. In zijn strijd tegen de werkloosheid wordt het Participatiefonds eveneens gesteund door de Federale Overheidsdienst Werkgelegenheid, Arbeid en Sociaal Overleg.

In de praktijk deelt het Participatiefonds zijn financiële producten niet rechtstreeks uit, maar realiseert zijn opdracht via erkende KMO-organisaties en steunpunten voor starters evenals financiële instellingen (de meeste Belgische banken).

De "Start-updesk" van het Participatiefonds (tel. 02 210 87 70, e-mail: starters@fonds.org), de erkende KMO-organisaties en steunpunten voor starters of een bankagentschap zijn de eerste gesprekpartners om een aanvraagformulier voor een Startlening in te vullen. De volledige lijst van de partners van het Participatiefonds is verkrijgbaar bij het Fonds.

2.3.5 Procedure

1. De kandidaat richt zich tot de Start-updesk van het Participatiefonds, tot één van de erkende KMO-organisaties en steunpunten voor starters (begeleidende instelling) of een bankagentschap naar zijn keuze.
2. De kandidaat vraagt het OCMW, de RVA of de bevoegde dienst van de VDAB/BGDA het attest startlening aan als bewijs dat hij niet-werkende werzoekende is.
3. De kandidaat vult het formulier in eventueel met de hulp van een erkende KMO-organisatie of steunpunt.
4. De kandidaat bezorgt zijn ingevuld dossier aan de begeleidende instelling of het bankagentschap, dat het doorzendt naar de Raad van bestuur van het Participatiefonds die de beslissing neemt.
5. De begeleidende instelling of het bankagentschap deelt de beslissing mee aan de betrokkene. Wanneer de beslissing gunstig is, ontvangt hij een kredietofferte van het Participatiefonds.
6. De begunstigde keert terug naar de begeleidende instelling of het bankagentschap waar hij de documenten ter toekenning van de lening ondertekent en er de nodige stukken aan toevoegt.

2.3.6 Stopzetting van het zelfstandig beroep

Zelfstandige zijn, is noch evident noch simpel. Integendeel, om te slagen is er heel wat volharding en professionele ingesteldheid nodig. Maar soms gaat er iets verkeerd: de statistieken tonen aan dat er jammer genoeg een aantal mislukkingen zijn.

Wat gebeurt er wanneer de begunstigde van een startlening zijn activiteiten als zelfstandige stopzet alvorens de lening volledig is terugbetaald?

In principe is hij ertoe gehouden zijn verbintenissen inzake terugbetaling van kapitaal en betaling van interesten na te leven. In de werkelijkheid kan die verplichting echter worden aangepast naargelang de stopzetting in hoofde van de begunstigde vrijwillig of onvrijwillig is. Voor de eventuele rechten inzake werkloosheid: zie punt 4.1.2.

A. *De stopzetting is onvrijwillig*

Het Participatiefonds eist het saldo van de lening niet op wanneer:

- De redenen van de stopzetting onvrijwillig zijn, dit wil zeggen dat de stopzetting te wijten is:
  - hetzij aan een faillissement, aan een gerechtelijk akkoord met boedelafstand, aan een in vereffeningstelling of aan het overlijden van de begunstigde;
  - hetzij aan overmacht (onvoorzienbare en onafwendbare gebeurtenis, die volledig onafhankelijk is van de wil van de debiteur waardoor deze laatste van zijn verplichting wordt ontheven), of aan het gebrek aan levensvatbaarheid van de zelfstandige activiteit van de begunstigde;
- De begunstigde van de lening binnen een termijn van drie maanden vanaf de stopzetting van de activiteiten het Participatiefonds op de hoogte brengt van de stopzetting en het bewijs levert van de datum en van de reden van de stopzetting. Het eventueel gebrek aan levensvatbaarheid van de zelfstandige activiteit moet met alle middelen (balansen, fiscale documenten, ...) en over een significante periode worden bewezen.
- De stopzetting van de activiteiten plaatsvindt binnen de vijf jaar na de start.

B. *De stopzetting is vrijwillig*

De begunstigde van de lening is in dit geval verplicht de interesten te betalen en de lening of het saldo ervan terug te betalen.

3. Hulp aan zelfstandigen

3.1 Andere leningsmogelijkheden

3.1.1 De Solidaire Lening

De Solidaire Lening werd in 1997 geïnitieerd door de Koning Boudewijnstichting in het kader van haar strijd tegen de armoede.

De doelgroep van deze formule bestaat uit mensen die geen vast inkomen hebben of die van een sociale uitkering leven. Ze willen zelf hun job en hun inkomen creëren door een eigen zaak op te starten, maar kunnen op de normale leningsmarkt de nodige fondsen niet krijgen.

In principe sluit de Solidaire Lening geen enkele sector of project uit. De lening bedraagt maximum 12.000 € en is terugbetaalbaar in 4 jaar met een rentevoet van 3%. Voor de realisatie van de aanvraag en eenmaal het krediet toegekend, kan de ondernemer een begeleiding volgen die gebeurt door een erkende KMO-organisatie of steunpunt voor starters.

Voor bijkomende inlichtingen over de Solidaire Lening dient u zich te wenden tot de Start-updesk van het Participatiefonds (tel.: 02 210 87 70, e-mail: starters@fonds.org) of één van de erkende KMO-organisaties of steunpunten voor starters.

3.1.2 Het Participatiefonds

Naast de startlening zoals beschreven in hoofdstuk 2, stelt het Participatiefonds andere soorten leningen voor, waaronder

- De “Starteo”- en “Optimeo”-lening. Deze leningen richten zich tot zelfstandigen, zaakvoerders of bestuurders van een onderneming die hun activiteiten in hoofdberoep uitoefenen. Deze leningen zijn bedoeld voor de financiering van materiële, immateriële en financiële investeringen, of ook de financiering van de behoefte aan bedrijfskapitaal die gepaard gaat met de start van de activiteit of de realisatie van het betrokken investeringsproject. Deze leningen kunnen eveneens de overname van een activiteit door starters ondersteunen, en op die manier de overname van een handelsfonds of de verwerving van een meerderheidsaandeel in een KMO gedeeltelijk financieren.

Om meer informatie over deze leningen te verkrijgen, kan u contact opnemen met het Participatiefonds (zie adres punt 5.4).

3.1.3 Het Vlaams Waarborgfonds

Doelstelling is de toekenning van beroepskredieten aan personen en ondernemingen uit de KMO-sector te vergemakkelijken.

Wanneer een onderneming niet over voldoende waarborgen beschikt, kan een krediet geweigerd worden. Het Vlaams Waarborgfonds heeft als opdracht, onder bepaalde voorwaarden, de waarborgen die aangeboden worden door de onderneming aan te vullen. Het Fonds waarborgt ten overstaan van de kredietinstelling de terugbetaling in hoofdsom en intresten van het kredietgedeelte dat door haar tussenkomst wordt gedekt. Zo kan een krediet dat door een gebrek aan waarborgen zou geweigerd zijn, toch worden toegestaan.

De kredietnemers die in aanmerking komen, zijn de startende en bestaande kleine ondernemingen uit de privé-sector, de vrije beroepen en de zelfstandigen. Deze dienen wel gevestigd zijn in het Vlaamse Gewest.

Meer informatie kan ingewonnen worden bij het Vlaams Waarborgfonds (zie adres in punt 5.4).

3.2 Aanwerving van personeel

Van zodra de eerste loontrekkende werknemer wordt aangeworven, is de werkgever onderworpen aan verschillende verplichtingen, vooral op sociaal vlak. Inlichtingen hieromtrent kan men verkrijgen bij de Federale Overheidsdienst Sociale Zekerheid en vooral bij de Rijksdienst voor Sociale Zekerheid (RSZ) (zie adres in punt 5.6).

De sociale secretariaten kunnen al deze inlichtingen eveneens verstrekken. Het zijn diensten (vzw's) die werden opgericht om alle of een deel van de formaliteiten te vervullen betreffende de aanwerving van personeel door de aangesloten werkgevers. Een zelfstandige is niet verplicht een beroep te doen op een sociaal secretariaat; hij kan al deze formaliteiten ook zelf vervullen. De adresgegevens van de door de Federale Overheidsdienst Sociale Zekerheid erkende sociale secretariaten kunnen worden aangevraagd bij de Unie van de erkende sociale secretariaten van werkgevers (zie adres in punt 5.6).

Wat betreft de steun bij indienstnemen, die een vermindering van de arbeidskosten en vooral van de sociale bijdragen voor de werkgevers mogelijk maakt, kan verwezen worden naar de website van de FOD Werkgelegenheid, Arbeid en Sociaal Overleg (<http://www.meta.fgov.be>).

3.3 Hulp bij het beheer, consultancy

3.3.1 De pro deo-boekhouder

De FOD Economie, KMO, Middenstand en Energie heeft onlangs het pro deo-boekhouden ingevoerd om beginnende ondernemers ertoe aan te zetten makkelijker een beroep te doen op boekhouders en accountants. Dank zij de begeleiding en de bijstand van een professioneel boekhouder, verhoogt de aspirant-ondernemer zijn overlevingskansen op korte en middellange termijn.

De pro deo-boekhouder staat ten dienste van elke beginnende ondernemer, ongeacht of het een natuurlijk of een rechtspersoon is, met uitsluiting van een overname binnen de eigen familie. Het systeem wordt georganiseerd en gecontroleerd door het Beroepsinstituut van erkende Boekhouders en Fiscalisten (BIBF) en het Instituut van de accountants en de belastingconsulenten (zie adressen in punt 5.5).

De personen die een zelfstandige activiteit wensen op te starten, kunnen een beroep doen op:

- gratis consultancy van iemand die het beroep van boekhouder uitoefent, waardoor men beter de sociale, financiële en fiscale aspecten van het project kan inschatten;
- het gratis opstellen van een echt financieel plan door stagiairs-boekhouders en stagiairs-accountants, onder toezicht en verantwoordelijkheid van hun stagemester.

3.3.2 De bedrijfsadviseur

Het Vlaams Instituut voor het Zelfstandig Ondernemen (VIZO) werd opgericht door de Vlaamse overheid met als doel de vorming (zie punt 2.1.4) en de begeleiding van de zelfstandigen en KMO's te bevorderen. Naast de eigen VIZO-adviseurs kan men ook een beroep doen op de door het VIZO erkende privé-adviseurs.

Eerstelijnsadvies

Eerstelijnsadvies is uitsluitend gratis informatie, waarbij er steeds persoonlijk contact is tussen de ondernemer en de bedrijfsadviseur of assistent. Dit advies gaat verder dan de startersformaliteiten en de doorverwijzing naar administraties of instellingen. Ook vragen over de juridische vorm van de onderneming, de BTW, de personen- en vennootschapsbelasting en het sociaal statuut van zelfstandigen kunnen aan bod komen.

Managementadvies

Bij managementadvies sluiten de bedrijfsadviseur en de adviesvrager een contract, waarin de aard van het te verstrekken advies en de te betalen vergoeding vastgelegd worden. Er worden twee soorten dergelijk advies verstrekt:

- het verlenen van advies en het uitvoeren van studies of analyses ter verbetering van het management en de organisatie van de onderneming;
- voor starters: haalbaarheidsstudie, marktbeoordeling, advies en hulp bij het opstellen van een globaal ondernemingsplan en opvolging tijdens de startperiode.

Alle informatie hierover is verkrijgbaar bij het VIZO (zie adressen in punt 5.5).

Naast de eigen VIZO-bedrijfsadviseurs kunnen kleine ondernemingen en kandidaat-starters ook een beroep doen op door het VIZO erkende privé-adviseurs. In dit geval verleent de Vlaamse overheid een adviescheque (50% van de totale advieskost).

Meer inlichtingen over de adviescheques zijn verkrijgbaar bij het Ministerie van de Vlaamse Gemeenschap (adres in punt 5.5) en op de speciale website van het VIZO: <http://www.kmoloket.be>.

3.4 Het plan voor jonge zelfstandigen

Deze maatregel wil de jongeren stimuleren om zich als zelfstandige te vestigen of om hun eigen bedrijf op te starten. Ze voorziet de mogelijkheid tot goedkoop lenen en wil de jongeren steun en omkadering bieden bij hun zelfstandige activiteit.

3.4.1 Wie komt hiervoor in aanmerking?

Elke jongere van minder dan 30 jaar die:

- nog nooit zelfstandig is geweest;
- is ingeschreven als werkzoekende;
- een voorafgaande ondersteuning aanvaardt, onder het toezicht van de structuren die erkend zijn door het Participatiefonds.

3.4.2 Te volgen procedure

- De jongere dient een formulier in met de eerste voorstelling van zijn project bij het Participatiefonds. Het fonds geeft hieraan zijn goedkeuring en nodigt de jongere uit om een erkend steunpunt te kiezen ter voorbereiding van het project.
- Na het opstellen van een "ondersteuningsplan" wordt de jongere geholpen gedurende een periode van 3 tot 6 maanden door een steunpunt voor starters. Deze ondersteuning is gratis en "à la carte", d.w.z. in functie van de behoeften van de jongere. De bedoeling van de ondersteuning is de slaagkansen te optimaliseren, zowel voor het verkrijgen van de lening als voor de lancering van het project. De jongere kan in functie hiervan ook extra opleidingen (beheer, boekhouden, informatica...) volgen en zich optimaal laten informeren over de sector waarin hij wil starten. Meer informatie is te vinden op de website van het Participatiefonds: <http://www.fonds.org>.

Voor de jongeren die zich in de wachtperiode bevinden, zal de periode van de voorafgaande ondersteuning verrekend worden als effectieve periode die meetelt in de wachtperiode. De wachttijd loopt dus m.a.w. gewoon verder. Jonge uitkeringsgerechtigde werklozen behouden tijdens deze periode hun uitkering.

Voor jongeren die geen vervangingsinkomen hebben (geen wachuitkering) wordt een maandelijkse vergoeding van 375 € voorzien tijdens de ondersteuningsperiode onder toezicht van het steunpunt. Dit bedrag moet niet worden terugbetaald.

3.4.3 Startlening

Na deze periode maakt het steunpunt een rapport op dat bij de aanvraag voor de lening wordt gevoegd. Het Participatiefonds zal vervolgens de aanvraag onderzoeken en beslist de startlening al dan niet toe te kennen (zie punt 2.3).

De "onderhoudsschijf"

Voor alle jongeren wordt de mogelijkheid geopend tot een "onderhoudsschijf" in de lening : in afwachting van het moment waarop de zaak begint te renderen, zal de jongere een bepaald bedrag (6 x 375 € dus 2250 €) mogen spenderen aan andere zaken dan zijn activiteit (normaal gezien kan dat niet in het kader van een lening bij een financiële instelling). Zo zal de jongere tijdens de beginperiode waardig kunnen leven. De voorwaarden zijn: 0% intrest en terugbetaling van het kapitaal na 5 jaar.

Begeleiding

De steunpunten blijven de jongeren bijstaan gedurende de eerste 18 maanden van de activiteit.

3.4.4 Wat in geval van faling of stopzetting van de zelfstandige activiteit?

Wanneer de zelfstandige activiteit mislukt of stopgezet wordt binnen de 9 jaar na de start ervan, wordt de jongere onmiddellijk weer toegelaten tot de werkloosheid. Er is in dat geval dus geen carenperiode (periode zonder uitkering) voor de vroegere uitkeringsgerechtigde werklozen.

4. Het recht op sociale zekerheid na zelfstandige arbeid

4.1 In het stelsel van de werknemers

In bepaalde omstandigheden kan een gewezen werkloze die zelfstandige is geworden, opnieuw een werkloosheidsuitkering krijgen bij stopzetting van zijn activiteiten. Als hij een werkloosheidsuitkering ontvangt, zal hij ook opnieuw recht hebben op de sociale uitkeringen van werknemers (kinderbijslag, geneeskundige zorgen, ...).

4.1.1 Algemene regel en verlengingsperiode

De persoon die zijn werkloosheid onderbroken heeft (en die dus vroeger werkloosheidsuitkeringen kreeg) om zich te vestigen als zelfstandige, kan opnieuw uitkeringen ontvangen wanneer hij binnen de drie jaar een aanvraag daarvoor indient.

Die periode van drie jaar kan worden verlengd met de periode waarin het beroep van zelfstandige werd uitgeoefend, met een maximum van zes jaar, voor zover de betrokken persoon gedurende ten minste zes maanden zelfstandig is geweest. Deze verlenging wordt slechts eenmaal toegekend.

Bijgevolg kan een gewezen werkloze maximum negen jaar werken als zelfstandige, zonder zijn recht op werkloosheidsuitkeringen te verliezen.

De uitkeringen van de persoon die zijn zelfstandige activiteit stopzet, worden berekend op basis van het salaris dat werd gebruikt voor de berekening van de laatste uitkeringen.

4.1.2 Het bijzonder geval van de startlening

De uitkeringsgerechtigde volledig werkloze die een startlening ontvangen heeft en zijn activiteit stopzet, behoudt het recht op werkloosheidsuitkering, en dit tot 9 jaar na het begin van zijn activiteit.

4.2 In het stelsel van de zelfstandigen

4.2.1 De voortgezette verzekering

Dank zij de voortgezette verzekering kan de gewezen zelfstandige het sociaal statuut van zelfstandige behouden gedurende een bepaalde periode, bij gebrek aan een ander sociaal statuut.

De voorwaarden

- gedurende ten minste één jaar een zelfstandige beroep als hoofdberoep hebben uitgeoefend;
- de activiteiten hebben stopgezet (zelfs via een tussenpersoon);
- de bijdragen (en toeslagen) hebben betaald of een vrijstelling van bijdragen hebben genoten (zie punt 1.3.5) tijdens het jaar dat voorafgaat aan de inwerkingtreding van de voortgezette verzekering.

De procedure

- zo snel mogelijk de voortgezette verzekering aanvragen bij het verzekeringsfonds, waarbij men als zelfstandige is aangesloten;
- (licht verminderde) zelfstandigenbijdragen betalen of een vrijstelling van betaling aanvragen (zie punt 1.3.5).

De voordelen

- men behoudt het recht op ziekte- en invaliditeitsverzekering, pensioen, kinderbijslag en dit gedurende maximum twee jaar;
- deze periode kan verlengd worden tot zeven jaar indien de zelfstandige zijn activiteiten stopzet in de zeven jaar die voorafgaan aan de normale pensioenleeftijd. Hij behoudt dan zijn recht op pensioen.

Inlichtingen

Bijkomende inlichtingen kunnen worden verkregen bij de RSVZ-kantoren (zie adressen in punt 5.2).

4.2.2 Bepalingen los van de voortgezette verzekering

A. *Begunstigden van de ziekte- en invaliditeitsverzekering*

De zelfstandigen die hun beroepsactiviteiten wegens ziekte of invaliditeit hebben onderbroken en die arbeidsongeschikt zijn verklaard, behouden hun rechten inzake rust- en overlevingspensioen, kinderbijslag en ziekteverzekering in het stelsel van zelfstandigen.

Een periode van arbeidsongeschiktheid kan enkel worden erkend indien er geen ononderbroken periode van meer dan 30 dagen is verstreken tussen de laatste dag van de periode waarin de rechthebbende de hoedanigheid van zelfstandige bezat en het begin van de arbeidsongeschiktheid.

De periode van 30 dagen wordt met (maximaal) drie maanden verlengd als de gewezen zelfstandige ten laatste op de dertigste dag na het verlies van de hoedanigheid van zelfstandige begunstigde wordt van een recht op uitkeringen wegens arbeidsongeschiktheid in het algemeen stelsel (werknemers) en hiervan begunstigde blijft tot de dag die voorafgaat aan het begin van zijn arbeidsongeschiktheid. De wachttijd in het algemeen stelsel werd nog niet vervuld zodat hij nog gedurende (maximaal) drie maanden onder het stelsel van zelfstandigen zal blijven vallen.

B. *Begunstigden van de sociale verzekering bij faling*

De sociale verzekering bij faling biedt de zelfstandigen die hun activiteiten stopzetten omwille van een faillissement of een te hoge schuldenlast de mogelijkheid nog bepaalde socialezekerheidsuitkeringen te ontvangen.

De begunstigden

- de zelfstandigen in faling, alsook onder meer de bestuurders, zaakvoerders en werkende vennoten van een handelszaak waarover het faillissement is uitgesproken;
- de niet-handeldrijvende zelfstandigen wanneer op hen een collectieve schuldregeling van toepassing is.

De voorwaarden

Om behoud van rechten te genieten, moet de zelfstandige:

- onderworpen zijn aan het sociaal statuut van de zelfstandigen gedurende de vier kwartalen die voorafgaan aan het kwartaal dat volgt op datgene van de faling of, voor de niet-handeldrijvende zelfstandigen, aan het kwartaal dat volgt op de stopzetting van de zelfstandige activiteit, en gedurende deze periode de sociale bijdragen voor een hoofdberoep verschuldigd zijn;
- zijn hoofdverblijfplaats hebben in België;
- nooit strafrechtelijk veroordeeld geweest zijn voor faling of het voorwerp uitgemaakt hebben van de intrekking van een schuldherschikkingsplan omwille van insolvabiliteitsredenen;
- voor de niet-handeldrijvende zelfstandigen: een plan tot collectieve schuldregeling verkregen hebben;
- geen beroepsactiviteit uitoefenen of zich in een situatie bevinden waarin men zijn rechten op een rustpensioen blijft behouden;
- geen recht hebben op uitkeringen inzake pensioen, kinderbijslag en ziekte- en invaliditeitsverzekering door de activiteiten of gewezen activiteiten van de echtgenoot.

Om die maandelijks vergoeding te kunnen genieten :
moet de voor failliet verklaarde zelfstandige

- voldoen aan de drie eerste hierboven opgesomde voorwaarden;
- geen beroepsactiviteit uitvoeren of geen aanspraak maken op een vervangingsinkomen.

De niet-handeldrijvende zelfstandige moet dezelfde voorwaarden naleven als deze voor het verkrijgen van rechten.

De voordelen

- gedurende vier kwartalen: behoud van rechten inzake verplichte verzekering voor geneeskundige verzorging en uitkeringen, sector van de geneeskundige zorgen en behoud van rechten inzake kinderbijslag;

- gedurende maximum zes maanden: een maandelijks uitkering die varieert naargelang de betrokken persoon al dan niet ten minste één persoon ten laste heeft: gedurende twee maanden ofwel 837,49 € ofwel 697,90 € en de vier laatste maanden ofwel 558,32 € ofwel 418,74 €

4.3 Bepalingen los van het stelsel van de sociale zekerheid

De gewezen zelfstandige die niet onder het stelsel van de sociale zekerheid valt, moet:

- hetzij een baan als werknemer vinden om opnieuw onder een bepaald stelsel te vallen. Om deze baan te vinden, kan hij zich inschrijven als vrije werkzoekende bij de VDAB (Vlaams gewest) of BGDA (Brussels hoofdstedelijk gewest) in zijn streek. Hij zal dan kunnen deelnemen aan de door deze dienst georganiseerde opleidingen, ingelicht worden over de werkaanbiedingen die daar toekomen, enz.;
- hetzij vrijwillig een bijdrage betalen aan een ziekenfonds om de terugbetaling van de geneeskundige zorgen te kunnen krijgen. Iedereen die is ingeschreven in het nationaal register van fysieke personen is begunstigde van het algemeen stelsel van loontrekkenden inzake geneeskundige verzorging, indien er geen enkele andere mogelijkheid is. De bijdragen worden berekend in functie van het belastbaar inkomen. Als dit lager is dan 8.803,62 E per jaar kan men een vrijstelling van bijdragen krijgen;
- hetzij steun vragen aan het OCMW (bestaansminimum en geneeskundige verzorging) als men niet over voldoende bestaansmiddelen beschikt (lager dan het bestaansminimum).

De gewezen zelfstandige die niet kan genieten van werkloosheidsuitkeringen, noch van de voortgezette verzekering in het stelsel van zelfstandigen, noch van de sociale verzekering ingeval van faling, noch van de ziekte- en invaliditeitsverzekering, kan toch verder kinderbijslag ontvangen. Dit gebeurt tot het einde van het tweede kwartaal dat volgt op het kwartaal waarin de zelfstandige activiteiten stopgezet werden.

5. Nuttige adressen

5.1 Omtrent de zelfstandige arbeid in het algemeen

- Bij de FOD Economie, KMO, Middenstand en Energie
 Documentatie- en Informatiecentrum KMO
 WTC III - Simon Bolivarlaan 30 - 1000 Brussel
 Tel.: 02 208 33 73 - Fax: 02 208 33 64
 Algemeen telefoonnummer: 02 208 32 11
<http://www.mineco.fgov.be>

- Bij de erkende ondernemingsloketten

De hieronder weergegeven lijst vermeldt enkel de coördinaten van de maatschappelijke zetel van elk ondernemingsloket. De volledige lijst is consulteerbaar op de website van de FOD Economie, KMO, Middenstand en Energie: <http://www.mineco.fgov.be>, in de rubriek “Kruispuntbank”.

Benaming	Adres van de maatschappelijke zetel	
ACERTA	Sneeuwbeslaan 20 http://www.acerta.be	2610 Wilrijk Tel.: 03 740 78 78
BIZ	Koningstraat 284 http://www.bizondernemingsloket.be	1000 Brussel Tel.: 078 15 25 24
Het loket van de kamers van koophandel		
	Kunstlaan 1-2/10 http://www.cci.be	1210 Brussel Tel.: 02 209 05 50 of 02 648 50 02
H.D.P. Ondernemingsloket vzw	Kruidtuinstraat 67-75 http://www.hdp.be	1210 Brussel Tel.: 02 219 44 88
Benaming	Adres van de maatschappelijke zetel	
Eunomia	Kortenberglaan 71/4 http://www.eunomia.be	1000 Brussel Tel.: 02 743 05 10
Formalis	Lombardstraat 34-42 http://www.formalis.be	1000 Brussel Tel.: 02 545 58 00
KMO Direct vzw	Spastraat 8 http://www.kmodirect.be	1000 Brussel Tel.: 02 238 05 49
Partena	Kartuizerstraat 45 http://www.partena.be	1000 Brussel Tel.: 02 549 73 00
Securex	Genèvestraat 4 http://www.go-start.be	1140 Brussel Tel.: 02 729 92 11
UCM	Adolphe Lacomblélaan 29 http://www.ucm.be	1030 Brussel Tel.: 02 743 83 90

- Erkende interprofessionele organisaties
- UNIZO-Unie van Zelfstandige Ondernemers
 Spastraat 8 1000 Brussel Tel.: 02 238 05 11
<http://www.unizo.be>
- Algemeen Middenstandsverbond
 Wellekensstraat 45 9300 Aalst Tel.: 053 73 08 81
- Liberaal Verbond voor Zelfstandigen
 Kasteellaan 124-bus 1 1081 Brussel Tel.: 02 426 39 00
- Neutraal Syndicaat voor Zelfstandigen
 Saintelette Square 11-12 1000 Brussel Tel.: 02 217 29 28
<http://www.sninet.be>
- Federatie voor Vrije en Intellectuele Beroepen
 Spastraat 8 1000 Brussel Tel.: 02 238 05 31
- Belgische Federatie van Zelfstandige Ondernemers van het Syndicaat van de Zelfstandigen en KMO

Drukpersstraat 1-4	1000 Brussel	Tel.: 02 227 11 57
➤ Nationale Unie der Vrije en Intellectuele Beroepen van België		
A. Lacomblélaan 29-31	1030 Brussel	Tel.: 02 743 83 83
➤ Nationale Federatie der Unies van de Middenstand		
A. Lacomblélaan 29	1030 Brussel	Tel.: 02 743 83 83

5.2 Omtrent het sociaal statuut der zelfstandigen

- Bij de Federale Overheidsdienst Sociale Zekerheid
Bestuur van de Sociale Zekerheid van de Zelfstandigen
WTC III - Simon Bolivarlaan 30 - 1000 Brussel
Tel.: 02 208 47 05 (06) - Fax: 02 208 46 54

- Bij het Rijksinstituut voor de sociale verzekeringen der zelfstandigen (RSVZ)

Het RSVZ speelt een centrale rol op gebied van de sociale zekerheid van de zelfstandigen (“het sociaal statuut der zelfstandigen”). Naast de toekenning van verschillende uitkeringen (pensioenen en kinderbijslag), heeft het tot taak na te gaan of de wettelijke verplichtingen worden nageleefd door de personen die zijn onderworpen aan het sociaal statuut. Hieronder vindt u de adressen van de regionale kantoren van het RSVZ.

2000 Antwerpen	Oudaan 8-10	Tel.: 03 224 46 11 Fax: 03 224 46 99
3000 Leuven	Vaartstraat 54	Tel.: 016 31 47 11 Fax: 016 31 47 99
1000 Brussel	Waterloolaan 77	Tel.: 02 546 44 27 Fax: 02 513 02 95
8200 Sint-Andries-Brugge	Abdijbekepark 2	Tel.: 050 30 53 11 Fax: 050 30 53 99
9000 Gent	Koningin Fabiolalaan 116	Tel.: 09 379 49 11 Fax: 09 379 49 99
3500 Hasselt	Leopoldplein 16 bus 5	Tel.: 011 85 48 11 Fax: 011 85 48 99

Website: <http://www.rsvz.be>

- Bij de sociale verzekeringsfondsen

Een vijftiental vrije sociale verzekeringsfondsen werkt mee aan de toepassing van het sociaal statuut der zelfstandigen (inning van de bijdragen, betaling van de kinderbijslag, ...). Het zijn allen vzw's; de adressen vindt u terug in de telefoongids onder de rubriek Sociale Wetgeving - Adviesbureaus, of u kan ze verkrijgen bij de FOD Sociale Zekerheid (Bestuur van de Sociale Zekerheid van de Zelfstandigen).

De Nationale Hulpkas voor de sociale verzekeringen, opgericht binnen de schoot van het RSVZ, heeft dezelfde taak als de vrije sociale verzekeringsfondsen tegenover personen die er vrijwillig of verplicht bij aangesloten zijn. U vindt een Nationale Hulpkas in elk bureau van het RSVZ (adressen zie hierboven).

5.3 Omtrent de werkloosheidsreglementering

- Bij de uitbetalingsinstellingen

Er zijn op federaal vlak vier instellingen die bevoegd zijn om werkloosheidsuitkeringen uit te betalen: de Hulpkas voor Werkloosheidsuitkeringen (HVW, openbare dienst), waarvan u de adressen hieronder vindt en drie instellingen die werden opgericht door elk van de drie vakbondsorganisaties (ACV, ABVV en ACLVB), waarvan u de adressen in de telefoongids vindt; zie ook de websites <http://www.acv-csc.be>, <http://www.abvv.be> en <http://www.aclvb.be>. Tot deze diensten kan u zich allereerst wenden voor meer inlichtingen over problemen betreffende de werkloosheidsreglementering (vrijstelling en toelating om opleiding te volgen en om zich voor te bereiden op een zelfstandig beroep, recht op werkloosheidsuitkering na een zelfstandige activiteit).

- Kantoren van de HVW:

9300 Aalst	Van der Nootstraat 8	Tel.: 053 21 28 80 Fax: 053 78 57 04
2060 Antwerpen	Marnixstraat 14A	Tel.: 03 234 07 62

1210 Brussel	Plantenstraat 69	Fax: 03 206 78 49 Tel.: 02 209 13 13
8000 Brugge	Hoefijzerlaan 25	Fax: 02 209 13 99 Tel.: 050 33 63 98
3290 Diest	Koning Albertstraat 107	Fax: 050 34 15 89 Tel.: 013 32 82 99
9000 Gent	Kattenberg 81	Fax: 013 32 83 00 Tel.: 09 221 54 34
1500 Halle	Albrecht Ardeveldstraat 2B	Fax: 09 222 50 81 Tel.: 02 356 59 42
3500 Hasselt	Burg. Bollenstraat 13/1	Fax: 02 361 45 08 Tel.: 011 23 46 89
8500 Kortrijk	Doorniksestraat 67	Fax: 011 23 29 19 Tel.: 056 22 14 34
3000 Leuven	Maria Theresiastraat 14A	Fax: 056 22 11 01 Tel.: 016 22 44 10
2800 Mechelen	't Vlietje 4bis	Fax: 016 23 05 52 Tel.: 015 20 58 43
2400 Mol	J. Smitslaan 56	Fax: 015 20 44 30 Tel.: 014 31 27 01
3910 Neerpelt	Molenstraat 28	Fax: 014 31 44 73 Tel.: 011 64 14 46
8400 Oostende	Gerststraat 11	Fax: 011 80 26 66 Tel.: 059 70 31 37
9700 Oudenaarde	Beverstraat 34	Fax: 059 70 69 17 Tel.: 055 30 48 29
8800 Roeselare	Stationsplein 43	Fax: 055 30 48 84 Tel.: 051 20 17 11
9100 Sint-Niklaas	Knaptandstraat 203	Fax: 051 24 90 98 Tel.: 03 776 22 73
3700 Tongeren	Zagerijstraat 2	Fax: 03 777 03 74 Tel.: 012 23 20 04
2300 Turnhout	Guldensporenlei 75	Fax: 012 23 92 28 Tel.: 014 41 24 06
9620 Zottegem	Grotenbergestraat 43	Fax: 014 41 27 93 Tel.: 09 360 08 57 Fax: 09 360 87 51

■ Bij de regionale kantoren van de Rijksdienst voor Arbeidsvoorziening (RVA)

2018 Antwerpen	Lentestraat 23	Tel.: 03 470 23 30 Fax: 03 225 16 50
2850 Boom	Kapelstraat 1	Tel.: 03 888 63 13 Fax: 03 844 46 22
2800 Mechelen	Populierendreef 44-46	Tel.: 015 28 29 40 Fax: 015 20 61 59
2300 Turnhout	Spoorwegstraat 24	Tel.: 014 44 30 90 Fax: 014 44 30 95
8200 Brugge	Koning Albert I-laan 99	Tel.: 050 40 77 80 Fax: 050 38 29 72
8900 Ieper	Lange Meersstraat 9	Tel.: 057 22 41 90 Fax: 057 21 94 48
8500 Kortrijk	Blekersstraat 20	Tel.: 056 24 17 41 Fax: 056 24 17 45
8400 Oostende	Kaaistraat 18	Tel.: 059 80 27 10 Fax: 059 80 88 25
8800 Roeselare	Jan Mahieustraat 49	Tel.: 051 22 87 22 Fax: 051 24 28 08
9300 Aalst	Sint-Jobstraat 196	Tel.: 053 21 26 91 Fax: 053 78 78 66

9200 Dendermonde	Geldroplaan 5	Tel.: 052 25 99 80 Fax: 052 25 99 85
9000 Gent	Korte Meer 33	Tel.: 09 265 88 40 Fax: 09 265 88 45
9700 Oudenaarde	Bergstraat 5	Tel.: 055 23 51 30 Fax: 055 31 98 90
9100 Sint-Niklaas	Plezantstraat 159	Tel.: 03 780 59 70 Fax: 03 777 59 11
3500 Hasselt	Bampslaan 23	Tel.: 011 26 01 10 Fax: 011 26 01 15
3700 Tongeren	Hondsstraat 25 Bus 1	Tel.: 012 44 07 30 Fax: 012 23 00 31
3000 Leuven	Vaartkom 31 Bus 3-4	Tel.: 016 30 88 50 Fax: 016 29 04 29
1800 Vilvoorde	Leopoldstraat 25A	Tel.: 02 255 01 10 Fax: 02 255 01 19
1060 Brussel	Charleroisesteenweg 60	Tel.: 02 542 16 11 Fax: 02 542 16 77

5.4 Omtrent de financiële steun aan zelfstandigen

- Participatiefonds
De Lignestraat 1 - 1000 Brussel
Tel.: 02 210 87 87 - Fax: 02 210 87 79
e-mail : info@fonds.org
website : <http://www.fonds.org>
- Vlaams Waarborgfonds
Waterloolaan 16 - 1000 Brussel
Tel.: 02 289 85 13 of 02 289 85 05 - Fax: 02 289 89 95

5.5 Omtrent vorming en advies

- **Middenstandsopleiding en advies**
Vlaams Instituut voor het Zelfstandig Ondernemen (VIZO)
Kanselarijstraat 19 - 1000 Brussel
Tel.: 02 227 63 93 - Fax: 02 217 46 12
Website: <http://www.vizo.be> of <http://www.kmoloket.be> (voor info en advies over het vormingsaanbod, erkenning van externe bedrijfsadviseurs en de toekenning van adviespremies)
E-mail: info@vizo.be
- Provinciale diensten

Antwerpen	Britselei 15, bus 3 2018 Antwerpen	Tel.: 03 238 27 17 Fax: 03 216 40 11
Oost-Vlaanderen	Meersstraat 138H 9000 Gent	Tel.: 09 220 82 80 Fax: 09 221 77 81
West-Vlaanderen	Kon. Astridlaan 29 8200 Sint-Michiels (Brugge)	Tel.: 050 39 32 33 Fax: 050 39 31 41
Limburg	Thonissenlaan 20 3500 Hasselt	Tel.: 011 22 27 95 Fax: 011 23 35 84
Vlaams-Brabant en Brussel	Bisschofsheimlaan 23 1000 Brussel	Tel.: 02 250 38 20 Fax: 02 218 42 62
- Vormingscentra

West-Vlaanderen	Vormingsinstituten voor kleine en middelgrote ondernemingen	
- Centrum Oostende	Gen. Jungbluthlaan 2 8400 Oostende	Tel.: 059 56 43 50 Fax: 059 56 43 59

Geldenaaksebaan 327 of 016 40 72 59
 3001 Leuven Fax: 016 40 03 17
 of 016 40 72 91
 leuven@syntra-ab.be

Limburg
Syntra Limburg

- Neerpelt	Hoekstraat 50 3910 Neerpelt	Tel.: 011 64 26 63 Fax: 011 64 60 12 infoneerpelt@syntra-limburg.be
- Genk	Kerkstraat 1 3600 Genk	Tel.: 089 35 46 16 Fax: 089 35 30 42 infofogenk@syntra-limburg.be
- Hasselt	Gouverneur Verwilghensingel 40 3500 Hasselt	Tel.: 011 30 32 32 Fax: 011 22 98 69 infohasselt@syntra-limburg.be
- Tongeren	Overhaamlaan 11 3700 Tongeren	Tel.: 012 23 47 60 Fax: 012 23 54 28 infotongeren@syntra-limburg.be

➤ **Advies**

Beroepsinstituut van erkende Boekhouders en Fiscalisten (BIBF)
 Legrandlaan 45 1050 Brussel Tel.: 02 626 03 80
 Fax: 02 626 03 90

Instituut van de accountants en de belastingconsulenten
 Livornostraat 41 1050 Brussel Tel.: 02 543 74 90
 Fax: 02 543 74 91

➤ **Adviespremies**

Ministerie van de Vlaamse Gemeenschap
 afdeling Economisch Ondersteuningsbeleid
 Markiesstraat 1 1000 Brussel Tel.: 02 553 48 28
 Fax: 02 553 37 88

Website: http://www.vlaanderen.be/ned/sites/economie/econ_f.htm

5.6 Omtrent de aanwerving van personeel

- Bij de Rijksdienst voor Sociale Zekerheid (RSZ)
 Directie voor informatie
 Waterloolaan 76 - 1000 Brussel
 Tel.: 02 509 36 08 tot 13 - Fax: 02 509 30 17
- Bij de Federale Overheidsdienst Sociale Zekerheid
 Bestuur van de sociale zekerheid
 Zwarte Lievevrouwstraat 3C - 1000 Brussel
 Tel.: 02 509 81 94 - Fa : 02 509 85 34
 E-mail: marc.hubin@minsoc.fed.be
- Bij de Unie van de erkende sociale secretariaten van werkgevers
 Handelsstraat 124, bus 5 - 1000 Brussel
 Tel.: 02 230 27 23 - Fax: 02 230 14 57
 E-mail: USS@skynet.be

5.7 Andere federale overheidsdiensten

- FOD Economie, KMO, Middenstand en Energie
 Algemene Directie Statistieken en Economische Informatie
 Informatiecel

Nijverheidsstraat 6 - 1000 Brussel
Tel.: 02 506 64 15
E-mail: info.eco@mineco.fgov.be
<http://www.mineco.fgov.be>

- FOD Financiën
Administratie van de ondernemings- en inkomensfiscaliteit
Hans Secelle, informatieambtenaar
Rijksadministratief Centrum
Financietoren, bus 61, Kruidtuinlaan 50 - 1010 Brussel
Tel.: 02 210 23 40 of 02 210 24 53 – Fax: 02 210 23 92
E-mail: info.tax@minfin.fed.be
<http://www.minfin.fgov.be> en <http://www.fiscus.fgov.be>

De redactie van deze brochure werd afgesloten op 31 september 2004

Coördinatie: Directie van de communicatie

Redactie: Algemene Directie Werkgelegenheid en Arbeidsmarkt met de medewerking van de FOD Economie, KMO, Middenstand en Energie, de FOD Sociale Zekerheid, de FOD Financiën, het VIZO en het Participatiefonds

Omslag en grafische leiding: Hilde Vandekerckhove

Druk: Drukkerij Bietlot

Verspreiding: Cel Publicaties

Verantwoordelijke uitgever: Federale Overheidsdienst Werkgelegenheid, Arbeid en Sociaal Overleg

Wettelijk depot: D/2004/1205/42